

I

DE JONGEN RAAKTE ZO REDELOOS IN PANIEK TOEN hij zijn moeder in de boom zag hangen dat hij met fiets en al van de dijk tuimelde en op zijn gezicht in de natte graspollen smakte. Drie zwarte seconden lang kon hij niet ademen en voelde hij niks, alles was weg, alsof de wereld stil was blijven staan. Toen vlamde de pijn door zijn bekneld geraakte knie en door de hand die hij in een reflex had uitgestoken om zijn val te breken.

De jongen staaarde naar het bloed in zijn hand omdat hij niet naar de boom durfde te kijken. Hij begon plotseling te huilen, omdat zijn zevenjarige brein bedacht dat hij de stem van zijn moeder voor het laatst in zijn leven had gehoord toen ze de vorige avond tegen zijn vader stond te schreeuwen. Hij was boven in zijn kamer en wist niet waar de ruzie over ging, hij had zijn handen op zijn oren gedrukt en durfde niet naar de trap te sluipen, omdat het zo akelig klonk. Een halfuur later hadden ze met strakke gezichten aan de tafel gezeten, de stilte zo verstikkend en onbegrijpelijk dat elk woord op een bom of een vloek zou lijken. Zijn moeder was nog voor het dessert opgestaan en vertrokken. Ze had

zelf nauwelijks gegeten. Ze had hem niet eens gekust, wat ze anders altijd deed, met zo'n tikje op zijn wang.

Zijn vader had even hard staan schreeuwen, maar zijn vader hing niet in de boom en dat was dus geen laatste herinnering. Het enige wat zijn vader tegen hem had gezegd was dat hij de vaat in de keuken moest zetten. Zelf was hij met een biertje uit de koelkast voor de televisie op de bank gaan zitten om naar de motorraces in Argentinië te kijken.

De jongen werkte zich onder zijn fiets uit en knielde in het natte gras. Er hingen nevels boven de rivier, gelig riet en donkere takken in een muur van bewegende witte sluiers, een sprookje met zacht gezoem van auto's op de dijk aan de overkant. Hij kon naar dat sprookje blijven kijken, of naar het gras, of met zijn rug naar de boom gekeerd overeind krabbelen en wegfietsen.

Dat het er niet was.

Hij kneep zijn ogen dicht en loerde door zijn wimpers. Misschien hing er achter dat wazige gordijn van haartjes alleen maar een vergroeiing met rode bessen, een parasiet in een spookboom, een soort droom. Dat zijn moeder gewoon thuis was, haar das aan de kapstok en niet om haar nek aan dat touw, haar zwarte baret op de plank, haar Polo voor de deur, met die afkoeltikjes van de motor. Het gebeurde wel vaker dat haar nachtdienst uitliep en dat zijn vader het ontbijt moest maken en hem naar school moest sturen, met gemopper dat hij te laat in Culemborg zou zijn. *Een andere baret, de rode das van iemand anders.*

De jongen nam zijn zakdoek, wreef er het vuil mee van zijn gezicht en bond hem om zijn bloedende hand, drukte die op zijn geschaafde knie en tastte in zijn jack naar de mobiele telefoon die hij van zijn moeder had gekregen toen hij voor het eerst alleen naar school mocht fietsen.

Hij begon weer te huilen, omdat hij haar stem hoorde.

‘Mama.’

‘Rogier?’

‘Je bent thuis.’

‘Waar moet ik anders zijn?’

‘Ik dacht...’ Hij kon niet praten van verwarring en opluchting. Hij veegde de besmeurde zakdoek over zijn ogen en zei: ‘Er hangt een mevrouw in de boom.’

‘Doe niet zo raar.’

‘Ze heeft jouw kleren aan, en je das.’

Rogier stotterde en huilde, en ten slotte vroeg zijn moeder waar die boom was en zei dat hij direct naar huis moest komen.

Varik stopte de patrouillewagen, staarde door de voorruit en reikte naar de telefoon. ‘Zal ik Tiel bellen?’

Brigadier Marcus Kemming keek naar de notenboom, ergens midden in een rij van twintig volwassen exemplaren aan de rivierkant, hun kruinen half over de onverharde weg. In de herfst kwamen mensen hier noten rapen, jongens gooiden ze er met stokken uit of klommen in de bomen om ze eruit te schudden.

‘Hoofdagent,’ zei Kemming na twee seconden. ‘Tien dienstjaren?’ Hij schudde zijn hoofd, zoals een onderwijzer naar z’n domste leerling, stapte uit de auto en slenterde naar de boom.

Varik liet de telefoon waar hij was en gooide zijn portier te hard dicht. Hij keek naar de magere rug van z’n chef en het witte haar op die havikskop en droomde van de dag waarop de brigadier zou besluiten om met pensioen te gaan. Die droom had hij vaker, dat hij een fles champagne openrukte als de brigadier de deur definitief achter zich dichttrok om het leven van z’n vrouw of de vissen te gaan verzieken met z’n betweterige domineesgedrag. De nachtmerrie

was dat mensen tegenwoordig tot hun zeventigste konden blijven werken als ze daar zin in hadden.

Kemming glimlachte naar zijn verongelijkte gezicht. ‘Je bent een prima politieman,’ zei hij, berouwvol. ‘Niks op aan te merken. Neem me maar niet kwalijk. Tenzij je een bril nodig hebt zou je vroeg of eventueel wat later zelf ook zien dat we geen paniek in Tiel hoeven te zaaien. Ik wil dit niet eens in de krant hebben.’

Zijn chef deed het weer. Varik slikte. ‘De krant?’

‘Dat weet je niet meer. Een jochie vriest met z’n tong vast aan een brug omdat hij het ijs van de leuning wil likken. Een foto in de krant en binnen een week zitten er twintig jochies met hun tong aan diverse bruggen omdat ze het niet geloven en ook moeten proberen. Voor je het weet hangt hier een complete etalage van C&A.’

Varik fronste naar de boom. ‘Shit.’

‘Me dunkt,’ zei Kemming. ‘Kijk naar dat gezicht. Wat je je ook moet afvragen is of jij daar de Here weet hoe lang dood zou kunnen hangen met je hand nog steeds uitgestoken alsof je de voorbijgangers een appel uit de Tuin van Eden wil aanbieden?’

Varik bedacht op tijd dat zijn chef niet van vloeken hield en nog minder als het woord *god* erin voorkwam. Hij stapte dichterbij de boom. De voeten van de namaakvrouw hingen twee meter boven de grond. Het touw was over een dikke tak getrokken en liep in een strakke diagonaal naar de volgende boom. Daar zat het op heuphoogte om de stam geknoopt.

‘Zal ik het losmaken?’ Varik aarzelde tussen ‘het’ of ‘haar’. Het ding.

‘Een ogenblik nadenken kan geen kwaad.’ Kemming keek naar de tak. ‘Nogal hoog,’ zei hij. ‘Daar gooi je niet zomaar een los eind touw overheen. In het donker?’

‘Misschien met een steen eraan, dat deden wij als jongens.’

‘Goed idee,’ zei Kemming, mild. Hij probeerde zich Varik als jongen voor te stellen. Hij was waarschijnlijk al te dik geweest om in bomen te klimmen. ‘Waar is de steen?’

‘Moet het donker zijn geweest?’

‘Gistermiddag zou iemand haar hebben zien hangen. Diezelfde schooljongen bijvoorbeeld, of andere bewoners van de Vogelkooi hierachter, het is een binnenweg naar Tricht of Geldermalsen.’

Haar, dacht Varik. ‘Het is om halfacht donker.’

Kemming bleef op de onverharde weg en knikte naar bandensporen in de brede berm. ‘Geen ladder,’ zei hij. ‘Vanaf het dak van een auto. Een bestelwagen of zo, die heeft hier vrijwel zeker pal onder gestaan.’ Hij keek omhoog. ‘Dat jochie werd hysterisch door die rode das, zijn moeder heeft er net zo een.’

‘Een zieke grap,’ zei Varik.

‘Nogal bewerkelijk, en die das zit er niet voor niks. Ze hangt niet aan haar nek, dat kan niet bij een etalagepop. Het hoofd zou er zo afkomen, net als de armen en benen, je klikt ze in de kom en ze kunnen in alle standen, zoals een speelgoedpop. Heeft jouw dochter poppen? De mijne wel, maar dat was lang geleden. Hoe dan ook. Vooralsnog is dit een plaats delict.’

Wat een flauwekul, dacht Varik. ‘Volgens mij is het gewoon een grap.’

‘Als het iets anders blijkt te zijn voorzie ik wel problemen als we aan de rechter moeten uitleggen waarom we niet volgens het boekje hebben gehandeld met het bewijsmateriaal.’

Moord op een etalagepop, dacht Varik. Hij keek naar het begin van de weg waar twee mannen harder begonnen te

fietsen toen ze de politiewagen opmerkten. Hij onderdrukte z'n leedvermaak en zei: 'Nou, als het niet in de krant mag...'

Kemming volgde zijn blik. 'Noteer hun gegevens en stuur ze weg.'

Hij liep naar de patrouillewagen om het bureau te bellen. Terwijl hij om een wagen met ladder plus Tilly Scheffer met haar camera vroeg en andere nauwkeurige instructies gaf, zag hij in de zijspiegel dat de mannen van hun fiets waren gestapt en geschokt naar de notenboom staarden. Varik vroeg natuurlijk of ze niet net zoals hij direct konden zien dat het maar een pop was, want de mannen begonnen opgelucht te grinniken, en toen Varik al pratend z'n boekje trok wierpen ze tersluikse blikken naar de patrouillewagen. Varik speelde graag de populaire oom agent en Kemming twijfelde er niet aan dat hij zijn chef en diens eigenaardigheden opvoerde als verklaring waarom hij hun naam en adres moest noteren. Een van de mannen trok zijn fiets een paar stappen achteruit om uit het zicht van Varik te raken en bracht z'n rechterhand met iets erin omhoog.

Kemming maakte een abrupt eind aan z'n telefoongesprek, maar de mannen sprongen op hun fiets en gingen ervandoor voordat hij uit de auto was.

'De eenentwintigste eeuw,' mompelde hij.

'Chef?'

Hij ging het niet uitleggen. 'Ze komen eraan. Wacht ze op en rij met ze mee terug. Ik neem de wagen. Maak er geen circus van.'

De kleine woonwijk achter het landgoed werd door iedereen de Vogelkooi genoemd omdat de commissie die destijds de straatnamen moest bedenken met z'n tijd meewilde en dus namen bedacht als Fazantenhof, Eksterwei, Kievietsdreef, Merelpad en Arendsnest. Kemming woonde aan de rand

van Geldermalsen in net zo'n veertig jaar oude, groene middenstandsbuurt, waar mensen hun tuinen op orde hielden en hun kozijnen geregeld schilderden en voor zover de politie wist niet aan misdaad deden. Als hij ooit door de Vogelkooi reed was het om jonge agenten wegwijs te maken in hun nieuwe werkgebied.

Merelpad 18 was het rechter hoekhuis van vier onder een gestrekte kap van rode pannen. De parkeerstrook tussen volgroeide esdoorns langs het smalle trottoir bood ruimte voor twee auto's, er stond alleen een Polo. Een jongensfiets lag op het tegelpad langs de zijkant van het huis, naast de hoge ligusterhaag die het huis van het volgende blok scheidde.

De bel gaf klingklongtonen. Een jongetje deed open. Hij had een schram op zijn voorhoofd en verband om zijn rechterhand en hij schrok zichtbaar van het politie-uniform.

'Hallo,' zei Kemming. 'Ben jij Rogier?'

'Mijn moeder brengt me zo meteen naar school.'

De jongen keek alsof hij werd betrappt op spijbelen, het uniform had dat effect, wist Kemming, niet alleen op kinderen.

'Kun je daarmee schrijven?' Kemming knikte naar het verband. 'Ik bedoel straks, op school?'

Rogier wreef over het verband. 'Ik weet het niet.'

Zijn donkere haar was nat van de douche en hij had behalve de verbonden hand een grote pleister met jodiumsporen op een knie onder z'n korte broek.

'Het was maar een pop,' zei Kemming. 'Waar je zo van schrok.'

'Een pop?'

'Normaal staan ze in de etalage van de modewinkels, met een mooie jurk en een prijskaartje in de hand.'

De jongen fronste zijn voorhoofd en keek om naar de

kapstok in de hal achter hem. Kemming zag een rode das aan een van de haken, een zwarte baret op de plank erboven.

‘Ze had geen jurk aan,’ zei Rogier.

Kemming glimlachte naar hem. ‘Ik ben ook wel eens geschrokken van iets wat eigenlijk gewoon toeval is of een soort grap, en waar niks speciaals mee wordt bedoeld. We hebben hem al uit de boom gehaald. Fiets je daar altijd in je eentje langs?’

‘Meestal met Klaas en Nadjah, ze wonen in de Fazantenhof.’

‘Maar vandaag niet?’

‘Soms worden ze gebracht. Hun vader heeft zo’n grote auto, daar kunnen de fietsen in.’

‘Is Klaas je vriend?’

De jongen knikte. Achter hem verscheen een blonde vrouw in een donkerblauwe rok en een trui in bijna dezelfde kleur.

‘Mevrouw Bremer? Ik ben Marcus Kemming.’ Hij stak zijn hand uit. ‘U heeft ons vanmorgen gebeld...’

‘Lydia Bremer.’ Ze gaf hem een terloopse hand, haar tegezin was voelbaar. ‘Ik belde alleen om te melden dat er iets in een boom hing, ik had niet de bedoeling...’

Kemming glimlachte. ‘Ik heb uw zoon uitgelegd dat het een aangeklede etalagepop was, maar ik wil toch even met u praten, als dat kan?’

Zijn verklaring over de pop leek haar gerust te stellen, maar ze had duidelijk geen behoefte aan politie. ‘Mag dat een andere keer?’

‘Het hoeft niet lang te duren.’

De vrouw keek op haar horloge. ‘Rogier, ga naar boven en pak je rugzak. Ik roep als ik klaar ben.’

‘Ik kan wel fietsen,’ zei de jongen.

‘Ik breng je, vanmiddag rij je terug met Klaas z’n vader, ik heb al gebeld. Vooruit.’

De jongen keek schuw naar Kemming en verdween.

Lydia wachtte tot ze hem op de trap hoorde en zei: ‘Vijf minuten. Ik heb een afspraak.’

Ze ging bruusk voor hem uit. Het huis leek op zijn eigen huis, met net zo’n zonnige woonkamer, planten en boeken, terrasdeuren naar de achtertuin met een vrijwel identieke groenhouten schuur. De tuin had een kleine vijver. De meubels waren natuurlijk anders, net als de ingelijste foto’s en het schilderij van een nogal erotisch uitziende jongedame op het behang boven de televisie.

‘Is dat Italiaans?’ vroeg hij.

Lydia volgde zijn blik. ‘Frans,’ zei ze. ‘*La Jeune Fille*. Ze was een dienstmeisje.’ Dat beweerde de man in de winkel althans, waar ze de reproductie had gekocht toen ze vijf maanden zwanger was van Rogier, in een opwelling, omdat ze achter dat ongerepte, quasionschuldige meisjesgezicht iets van haar eigen verborgen leven dacht te herkennen.

Kemming glimlachte. ‘Ik denk dat elke madame zo’n dienstmeisje de deur uit zou willen hebben voordat haar echtgenoot thuiskwam.’

Zijn grap viel dood, ze was niet in de stemming. ‘Als u koffie wilt...’

‘Doe geen moeite,’ zei Kemming. ‘U heeft haast.’ De eettafel stond dwars tegen de gangwand, hij koos een stoel met de rug naar de tuin, en het licht.

‘Waar wilt u over praten?’

Hij wachtte tot ze tegenover hem zat. Ze zag er aantrekkelijk uit, een gezonde vrouw van nauwelijks dertig met een goed figuur en opvallende ogen, een soort blauw dat groen leek te worden als ze, zoals nu, naar het licht keek, zoals de oceaan van kleur kon veranderen. Het idee kwam bij hem

op, maar ze had de handen van iemand die werkte en hij koesterde de illusie dat het soort ijdelheid van gekleurde lenzen daar niet bij paste.

‘Het kan natuurlijk een grap zijn,’ zei hij. ‘De vraag is wie hem zou bedenken, en waarom. Heeft u enig idee?’

‘Nee. Waarom zou ik?’

‘De rode das is tot daaraan toe, als dat het enige was. Ik denk dat uw zoontje voornamelijk schrok van de combinatie met de zwarte baret. Die droegen ze in de tijd van Françoise Sagan, of in hoe heet die film, de *Bende van Bonnot*. En de Basken natuurlijk, maar dat zijn heren, voor zover ze geen bommen laten ontploffen.’

Ze glimlachte niet. ‘Ik draag een baret, daar hoef ik geen Franse anarchist te zijn.’

‘Ik wil u niet beledigen. Het is alleen dat de grap nogal eh... gericht lijkt? Draagt u die dingen altijd?’

‘Niet altijd.’

‘Maar vaak genoeg om een soort eh, signatuur te zijn?’

‘U bedoelt dat is die met de rooie das en de zwarte baret?’

‘Heeft u vijanden?’

Ze trok een wenkbrauw op. ‘Ik hoop van niet,’ zei ze. ‘Is dat alles?’

‘Rijdt u altijd door het landgoed als u van uw werk komt? U had nachtdienst?’

Ze knikte. ‘Het is de kortste weg, maar vanmorgen heb ik een collega een lift gegeven naar Leerdam, haar auto was stuk. Ik heb daar meteen boodschappen gedaan.’

‘Anders was u uw zoontje tegengekomen?’

‘Hij kan prima in z’n eentje naar school, het is vlakbij.’

‘U zou de pop hebben gezien.’

‘Ik kijk niet altijd naar de bomen. Soms heb ik andere dingen aan mijn hoofd.’

‘Problemen?’